

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Національний авіаційний університет
 Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
 Кафедра філософії

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЛСК

[Signature]
 «24» 08

Н. Ладогубець

2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

[Signature]
 А. Полухін

«29» 06 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Філософія комунікації в медійному просторі»

Освітньо-професійна програма: «Філософія комунікації»

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 033 «Філософія»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	2	120/4	18	18	-	84	-	-	Диф.залік 2 с
Заочна	2	120/4	6	6	-	108	К-2	-	Диф.залік 2 с

Індекс: НМ-8-033/21-3.6
 НМ-8-033з/21-3.6

СМЯ НАУ РП 12.01.10-01-2021

Робочу програму навчальної дисципліни «Філософія комунікації в медійному просторі» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Філософія комунікації», навчальних та робочих навчальних планів НМ-8-033/22, НМ-8-033з/22, РМ-8-033/22, РМ-8-033з/22 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 033 «Філософія» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробили:
доцент кафедри філософії
доцент кафедри філософії

М.А. Абисова
Т.Г. Шоріна

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 033 «Філософія» освітньо-професійної програми «Філософія комунікації» – кафедри філософії, протокол № 7 від «07» 06 2021 р.

Гарант ОПП
Завідувач кафедри

М.А. Абисова
Л.Г. Дротянко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету ФЛСК, протокол № 6 від «09» 06 2021 р.

Голова НМРР

А.М. Кокарева

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія комунікації в медійному просторі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2021
		Стор. 3 із 11	

сторінка

З М І С Т

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.....	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна...	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки.....	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни.....	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.....	5
2.3. Тематичний план.....	8
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).....	8
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи	9
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	9
3.1. Методи навчання	9
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	9
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	10
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	10

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія комунікації в медійному просторі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2021
		Стор. 4 із 11	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Філософія комунікації у медійному просторі» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце навчальної дисципліни «Філософія комунікації у медійному просторі» є вибірковою дисципліною за фахом.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування цілісного уявлення про медійний простір, його місце та роль в житті людини і суспільства для розвитку професійної культури в медіакомунікаціях.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- познайомити з основними концепціями соціального простору, розкрити їх методологічний потенціал для соціофілософського аналізу медійного простору;
- представити різноманіття медіа в сучасному суспільстві, розглядаючи їх як складові медійного простору;
- виявити комплекс проблем, вирішення яких необхідне для розвитку громадянського суспільства, утвердження демократичних інститутів держави;
- сприяти підготовці фахівців, які володіють знаннями і навичками в області виробництва медіаінформації.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна:

- використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві обраній філософській спеціальності, для аналізу природи та структури медійного простору (ПРН5);
- розуміти зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу, інтелектуальними й гуманітарними практиками в процесі аналізу комунікаційних медіапроцесів (ПРН8);
- брати участь у наукових дискусіях з філософії та міждисциплінарних проблем, обговореннях філософських питань з експертами з інших галузей знань щодо виробництва медіаконтенту для його публічного поширення на різних медіаносіях і за допомогою різних каналів (ПРН10);
- використовувати набуті знання в практиці європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема уміти взаємодіяти з аудиторією з використанням сучасних форм мережевої комунікації: блогів, соціальних мереж (ПРН12);
- ефективно здійснювати аналітичне обґрунтування та інформаційно-організаційний супровід професійної діяльності, зокрема враховуючи уподобання медіааудиторії (ПРН16).

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна:

- здатність розв'язувати задачі дослідницького характеру у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень медійної комунікації (ІК);
- знання та розуміння предметної області дисципліни, що вивчається (ЗК1);
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації в контексті сучасної медіакомунікації, що передбачає вміння застосовувати для вирішення пізнавальних задач ефективні стратегії і засоби (ЗК9);
- здатність використовувати історико-філософську спадщину в осмисленні та розв'язанні дослідницьких проблем, відстеженні тенденції розвитку вітчизняного та зарубіжних медіаринків (ФК1);
- володіння спеціалізованим знанням в межах медіа-теорій, системною обізнаністю з відповідною спеціальною (науково-дослідницькою) літературою (ФК5);
- здатність викладати філософські дисципліни, пов'язані з медіакомунікацією, у закладах вищої освіти (ФК11).

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як «Теоретичні засади філософії комунікації», «Медіафілософія», «Філософія психології комунікації», та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Морально-етичні проблеми комунікації», «Комунікативні технології в інформаційному суспільстві».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме: навчального модуля № 1 «Теоретичні та методологічні засади філософії комунікації у медійному просторі», який є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль 1. «Теоретичні та методологічні засади філософії комунікації у медійному просторі»

Інтегровані вимоги до Модуля 1.

- знати основні підходи до медіакомунікації;
- знати медіапростір як середовище реалізації сучасної комунікації;
- вміти застосовувати знання з медіакомунікації у власній дослідницькій діяльності.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія комунікації в медійному просторі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2021
		Стор. 6 із 11	

Тема 1. Медійний простір: підходи до розуміння.

Поняття «медійний простір». Концептуалізація медійного простору через категорію «соціальний простір». Аналіз соціального простору в об'єктивітському підході (Е. Дюркгейм та ін.); в суб'єктивітському підході (Г. Зіммель та ін.). Синтез об'єктивітського та суб'єктивітського підходів у теорії П. Бурдьє.

Тема 2. Медійний простір: основні характеристики.

Структура медійного простору крізь призму категорій «багатовимірність»; «автономія полей»; «символічна влада»; «габітус». Структурні елементи медіапростору: мас-медіа, медіа-агенти (носії соціальних інтересів, професійні комунікатори), інформаційний символічний продукт, громадська думка. Діалектика взаємозв'язку медіа- та соціального простору.

Тема 3. Традиційні медіа в процесі виробництва та споживання медіаінформації.

Традиційні медіа: визначення та основні характеристики. Інформаційні приводи (події, організовані, календарні) і джерела інформації. Особливості тексту для радіо і для телебачення (в кадрі і за кадром). Маса, публіка, аудиторії. Односпрямованість масової комунікації. Типи взаємодії аудиторії та медіа.

Тема 4. Нові медіа в системі медійного простору.

Нові медіа: визначення. Основні характеристики нових медіа. Характеристики аудиторії в цифровому середовищі. Вимір взаємодії аудиторії з контентом. Аналіз особливостей та інтересів аудиторії мультимедіа. Ж. Бодрійяр: коди і «симулякри». Ж.-Ф. Ліотар: розпад метаповествованій. Соціальні наслідки мережевих комунікацій, або «спілкування» в Інтернеті.

Тема 5. Форми взаємодії традиційних та нових медіа.

«Медіатизація» суспільства. Вимоги до інформаційного продукту. Поєднання конкуруючих завдань - основа взаємодії традиційних та нових медіа. Прихована реклама. Політичний тиск. Технологічна революція, її роль у становленні трансмедійної комунікації. Дж. Геллап і наукове вивчення громадської думки. Горизонтальна модель комунікації. Криза автентичності та феномен анонімності джерел новини в блогосфері, соціальних мережах і т.д. Проблеми надійності, інформованості, авторитетності, незацікавленості джерел новин в Інтернеті. Суспільна думка. Процедури і вибірка. Е. Ноель-Нойман: «спіраль мовчання».

Тема 6. Виробництво символічного капіталу в сучасному суспільстві.

Символічний капітал та його значення в житті сучасного суспільства. Виробництво символічного капіталу в теорії Ч. Лі та Дж. Бернофа. Символічні значення, втілені в символічному капіталі. Індивідуальний символічний ресурс, його взаємодія із колективним символічним капіталом. Глобальний символічний капітал як чинник сучасного світового розвитку. Феномен «міжнародної

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія комунікації в медійному просторі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2021
		Стор. 7 із 11	

громадської думки». Перетворення глобального символічного капіталу на «локомотив нової економіки» та найважливіший конкурентний ресурс.

Тема 7. Тенденції розвитку медійного простору на прикладі авіасфери.

Медіапростір як складна відкрита соціальна система. Особливості виробництва та споживання медіаконтента. Інформаційні агентства та соціальні мережі. Моніторинг, фільтрація, інтерпретація, перевірка фактів. Ключові індикатори споживання, медіа та маркетингові метрики для різних платформ: тираж; рейтинг / частка; веб-аналітика; SMM. Картина світу, профільована через медіа канали, складова частина медіареальності і принципи її формування. Зростання значення ігрових спільнот у різних сферах соціокультурного життя. Роль ігрових комунікативних практик в функціонуванні авіасфери.

Тема 8. Медійний простір в Україні: історія та актуальний стан.

Вплив культурно-цивілізаційних векторів «Схід – Захід» на формування медіапростору України. Особливості розвитку медіакультури України часів СРСР. Становлення сучасної системи засобів масової інформації, що відповідає загальнодемократичним європейським стандартам. Поліструктурність мас-медіа в сучасній Україні.

Тема 9. Українські медіа: перспективи розвитку у контексті авіасфери.

Габітус в умовах соціальної нестабільності. Гра і міф як інструменти соціального конструювання в ситуації соціальної трансформації. Медіаосвіта як умова запобігання маніпуляцією суспільною свідомістю. Основний зміст медіаосвіти. Підходи до медіаосвіти: педагогічний та громадянський. Впровадження медіаосвіти в Україні. Розбудова авіасфери в Україні, роль та місце громадянського суспільства в цьому процесі.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія комунікації в медійному просторі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2021
		Стор. 8 із 11	

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Пр.заняття	СРС	Усього	Лекції	Пр.заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль № 1 «Теоретичні та методологічні засади філософії комунікації у медійному просторі»										
		2 семестр				2 семестр				
1.1	Медійний простір: підходи до розуміння.	12	2	2	8	12	2		10	
1.2	Медійний простір: основні характеристики.	14	2	2	10	12	-	2	10	
1.3	Традиційні медіа в процесі виробництва та споживання медіаінформації.	12	2	2	8	12	2	-	10	
1.4	Нові медіа в системі медійного простору.	14	2	2	10	12	-	2	10	
1.5	Форми взаємодії традиційних та нових медіа.	12	2	2	8	10	-	-	10	
1.6	Виробництво символічного капіталу в сучасному суспільстві.	14	2	2	10	14	2	2	10	
1.7	Тенденції розвитку медійного простору на прикладі авіасфери.	12	2	2	8	12	-	-	12	
1.8	Медійний простір в Україні: історія та актуальний стан.	14	2	2	10	10	-	-	10	
1.9	Українські медіа: перспективи розвитку у контексті авіасфери.	11	2	1	8	10			10	
1.10	Контрольна робота	-	-			8			8	
1.11	Модульна контрольна робота № 1	5	-	1	4		-	-	-	
	Підсумкова контрольна робота (ЗФН)					8			8	
Усього за модулем № 1		120	18	18	84	120	6	6	108	
Усього за навчальною дисципліною		120	18	18	84	120	6	6	108	

2.4. Контрольна (домашня) робота (ЗФН).

Основною метою завдання на контрольну (домашню) роботу є ознайомлення студентів з основними ідеями та оригінальними текстами видатних представників світової та української філософії, вироблення навиків самостійного аналізу медійних феноменів та явищ. Цілі виконання завдання передбачає поєднання проблемного підходу до вивчення основних філософсько-світоглядних питань із самостійним опрацюванням студентами оригінальних філософських текстів.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія комунікації в медійному просторі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2021
		Стор. 9 із 11	

Для студентів ЗФН – завдання для виконання розробляються автором робочої програми. Навчальні матеріали затверджуються протоколом засідання випускової кафедри, доводяться до відома студента індивідуально і виконуються відповідно до методичних рекомендацій. Номер варіанту теоретичної частини та завдання дорівнює сумі трьох останніх цифр індивідуального навчального плану студента.

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доноситься до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни застосовуються такі технології навчання: словесні (лекція, практичне заняття, проблемна дискусія), письмові (тест, модульна контрольна робота, підсумкова контрольна робота), наочні (презентація).

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Зражевська Н. Теорія медій та суспільства. – Київ: [Київ. ун-т ім. Б.Грінченка], 2021. – 192 с.

3.2.2. Квіт С. Масові комунікації. – Друге видання, виправлене і доповнене. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. – 352 с.

3.2.3. Медіакультура: соціально-психологічний підхід / за ред. Л. А. Найдьонові, О. Т. Барішпольця. – Київ : Міленіум, 2010. – 440 с.

3.2.4. Костирко Т. М. Основи медіаграмотності : навчальний посібник / Т. М. Костирко, Т. Д. Корольова, М. С. Жигалкіна. – Миколаїв : НУК, 2019 – 80 с.

3.2.5. Теорія медіалінгвістики : підручник / за ред. Л.І. Шевченко. – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2021. – 214 с.

3.2.6. Філософія комунікації у медійному просторі: Практикум для студентів ОС «Магістр» спеціальності 033 «Філософія» освітньо-професійної програми «Філософія комунікації» /уклад.: М. А. Абисова, Т. Г. Шоріна, О. А. Матюхіна. – К.: НАУ, 2021. – 39 с.

Допоміжна література

3.2.7. Почепцов, Г. Г. Медіа: теорія масових комунікацій : навч. посіб. для студ. і асп. / Г. Г. Почепцов. – Київ : Альтпрес, 2008. – 403 с.

3.2.8. Потятиник Б. Медіа: ключі до розуміння: Медіа-критика. Львів: «ПАІС», 2004. 312 с

3.2.9. Різун В.В. Теорія масової комунікації : підручник / В.В. Різун. – К. : Просвіта, 2008. – 260 с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Репозитарій НАУ: <http://er.nau.edu.ua:8080/submit>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія комунікації в медійному просторі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2021
		Стр. 10 із 11	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної здобувачем вищої освіти навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма
	2 семестр	2 семестр
	Модуль1	
Відповідь на практичному занятті	10	30
Творче завдання / Виконання домашнього завдання/ контрольної (домашньої) роботи	30	40
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 23 б.</i>		-
Виконання модульної контрольної роботи №1	60	-
Усього за модулем №1	100	-
Підсумкова семестрова контрольна робота	-	30
Усього за дисципліною	100	100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу вищої освіти, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих здобувачем вищої освіти за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної модульної та контрольної рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента, наприклад, так: *92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е* тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатка до диплома.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія комунікації в медійному просторі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 8-12.01.10-01-2020
		стор. 11 із 11	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	03.02	24.06.21	Редоренко К.А.		

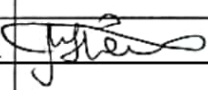
(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності
1.	Абисова М.А.	протокол № 10 від 22.08.22		актуалізована на 2022-2023 н. рік

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ змін	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджен				
Узгоджен				